

Національного банку до проміжної фінансової звітності банків згідно з МСФЗ та зміни у нормативній базі приведуть до відкритої та прозорої діяльності банків.

Ключові слова: банківська установа, проміжна фінансова звітність, міжнародні стандарти фінансової звітності, корегувальні проведення, звітний період, період тиші.

Zhydovska N., Gromiak T. Practical aspects of formation of the intermediate financial statements of the bank according to the IFRS

The article reveals the main components of the interim financial report for the requirements of IFRS, substantiation of the necessity of its application and the compulsory filing of 2016 Ukrainian banks. Filed the benefits of using financial reports, compiled by banks according to international standards. According to amendments to the normative base of the NBU, defined the terms of the submission of interim financial statements and the timing of implementation of banks corrective holding. Found, that the new requirements of the National Bank to intermediate financial statements according to IFRS and changes in the normative base, will lead to an open and transparent activity of banks.

Key words: banking institution, intermediate financial statements, international financial reporting standards, corrective holding, the reporting period, the period of silence.

Жыдовская Н., Громьяк Т. Практические аспекты формирования промежуточной финансовой отчетности банка по международным стандартам

Раскрыты основные компоненты промежуточной финансовой отчетности по требованиям МСФО, обоснована необходимость ее применения и обязательной подачи с 2016 г. украинскими банками. Показаны преимущества использования финансовой отчетности, составленной банком согласно международным стандартам. В соответствии с поправками к нормативно-правовой базе НБУ определены условия представления промежуточной финансовой отчетности и сроки реализации корректирующих проводок банков. Отмечено, что новые требования Национального банка к промежуточной финансовой отчетности согласно МСФО и изменения в правовой основе приведут к открытой и прозрачной деятельности банков.

Ключевые слова: банковское учреждение, промежуточная финансовая отчетность, международные стандарты финансовой отчетности, корректирующие проводки, отчетный период, период молчания.

Стаття надійшла 31.03.2017

УДК 657:336.027.2(477.83)

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ОБЛІКУ ТА КОНТРОЛЮ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОДУКЦІЇ У СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

*Р. Андрушко, к. е. н., О. Луса, к. т. н., З. Мирончук, к. е. н.
Львівський національний аграрний університет*

Постановка проблеми. Розвиток ринкових відносин та інтеграція економіки України до СОТ зумовили зміни системи бухгалтерського обліку і фінансової звітності.

Основним змістом є створення системи національних положень стандартів бухгалтерського обліку і фінансової звітності з міжнародно визначеною бухгалтерською практикою. На теперішній час переважна більшість сільськогосподарських підприємств відображає власні витрати і доходи неповністю. Рівень невідображення доходів коливається від 30 до 70 %, а витрат – від 10 до 50 %, тобто витрати відображені повніше, ніж доходи.

Сільськогосподарським виробникам необхідно раціонально формувати виробничі витрати та знаходити резерви зниження собівартості продукції, аби досягти своєї основної мети – отримувати стабільний прибуток і підвищувати попит на продукцію [6].

Відповідно проблеми реалізації сільськогосподарської продукції пов'язані з повнотою та своєчасністю її відображення в обліку, заниженням виручки від реалізації продукції з доходів сільськогосподарських підприємств, розробкою обґрунтованої системи показників доходів і витрат від реалізації, неповним законодавчим регулюванням обліку реалізації продукції сільського господарства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сучасні проблеми обліку реалізації продукції сільськогосподарства досліджували В. Дерій [5], О. Канцуров [7], Н. Правдюк [8], П. Сук [11] та ін. Проте в системі обліку в сільськогосподарських підприємствах надзвичайно цінною є інформація про витрати та доходи від реалізації продукції. Для її користувачів вона відіграє значну роль поряд з інформацією про активи, зобов'язання та капітал підприємства.

Сучасний облік витрат і доходів від реалізації сільськогосподарської продукції розвивається й поліпшується у зв'язку з удосконаленням комп'ютерної техніки і комунікаційного середовища, методології та організації контролю. З огляду на це оптимізація системи обліку та контролю процесу реалізації продукції є важливою, такою, що потребує вивчення та удосконалення.

Постановка завдання. Метою нашого дослідження було визначення чинників, які впливають на ефективність організації обліку та контролю реалізації продукції у сільськогосподарських підприємствах в умовах ринку.

Виклад основного матеріалу. Сьогодні організація обліку реалізації продукції є складною і трудомісткою ділянкою. Це пов'язано насамперед зі змінами в правових та економічних відносинах під час продажу сільськогосподарської продукції, виникненням нових форм взаємовідносин між продавцем і покупцем та створенням нових видів реалізації через відсутність наявних грошових коштів для розрахунків.

Якщо раніше всіх цікавило, що було продано, за якою ціною і який результат при цьому одержано, то в сучасних умовах виникають додаткові вимоги до інформації, а саме: умови продажу продукції; дата випуску; дата платежу тощо [4].

Усе це приводить до необхідності нового підходу до групування даних про процеси продажу з метою посилення контрольних функцій обліку.

Облік процесу реалізації продукції потребує значного спрощення, вдосконалення облікових регістрів та особливо зменшення й уніфікації первинних документів, узагальнення методичного забезпечення.

В узагальненому вигляді фінансовий результат від реалізації продукції, робіт та послуг можна розглядати як різницю між доходами, отриманими підприємством за відповідний період своєї діяльності, та витратами, здійсненими за той самий період для забезпечення цієї діяльності.

Як зазначено, існує проблема єдиної класифікації доходів і витрат у чинних нормативно-правових актах.

Класифікація доходів у бухгалтерському обліку визначається П(С)БО 15 «Дохід» [2], Інструкцією про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій [9] та НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [10], що узагальнено в табл. 1.

Таблиця 1

Класифікація доходів у бухгалтерському обліку

НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»	П(С)БО 15 «Дохід»	Інструкція №291
-	Дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	Доходи від реалізації
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	-	-
Інші операційні доходи	Інші операційні доходи	Інший операційний дохід
Дохід від участі в капіталі	Фінансові доходи	Дохід від участі в капіталі
Інші фінансові доходи		Інші фінансові доходи
Інші доходи	Інші доходи	Інші доходи

Виходячи з інформації табл. 1, важко не помітити, що класифікація доходів у чинних П(С)БО не збігається. Це пов'язано передусім зі спрямованістю НП(С)БО 1 на складання фінансової звітності, а П(С)БО 15 «Дохід» – на загальні методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про доходи підприємства.

Система обліку реалізації продукції у сільськогосподарських підприємствах має оптимізуватися в таких напрямках:

- підвищення оперативності оформлення та обробки інформації процесу реалізації;
- підвищення рівня об'єктивності аналітичної інформації, що міститься в документації;
- підвищення контролю в обліку вибуття продукції, виробничих запасів і товарів.

Для цього слід визначити такі моменти. Для реалізації продукції, матеріальних товарів замість виписування накладних і рахунків-фактур доцільніше

було б оформляти накладну-рахунок на відпуск товарно-матеріальних цінностей, яку потрібно виписувати в трьох примірниках, один з яких залишатиметься в господарстві, а два інших видаватимуться покупцеві-організації.

Накладна-рахунок повинна об'єднати основні реквізити тих документів, які вона заміняє, а саме: найменування, місцезнаходження і банківські реквізити відвантажувача й отримувача продукції, підстава для відпуску, ціна, сума до оплати.

Багато часу витрачається на облікову обробку товарно-транспортних накладних, бо типові форми накладних мають чимало недоліків. Так, наприклад, дані про тару наводяться двічі, рядки «відпустив» та «прийняв» розташовані на зворотньому боці зазначеного документа, в результаті чого бухгалтер змушений переписувати їх на лицьовий бік. Необхідно ліквідувати ці недоліки в типових формах товарно-транспортних накладних.

В обліковій практиці дуже часто трапляються невідповідності даних товарно-транспортних накладних і приймальних квитанцій. Потрібно, щоб дані квитанції продовжували зміст і доповнювали реквізити товарно-транспортної накладної, тому необхідно їх виразити у формі одного документа. Це дасть змогу багато в чому скоротити і сам процес виписки документів, і процес їх обробки.

Отже, зважаючи на складність і трудомісткість облікової роботи процесу реалізації, основним напрямом його вдосконалення має бути не просто спрощення, а обґрунтованіша побудова.

Ще одна проблема обліку процесу реалізації пов'язана з прийняттям П(С)БО 30 «Біологічні активи», згідно з яким передбачено визначати фінансовий результат від первісного визнання сільськогосподарської продукції та додаткових біологічних активів з подальшим уточненням на кожен дату балансу та на дату реалізації. Тобто у сільському господарстві фінансовий результат передбачено визначати не після реалізації продукції, а під час її отримання з виробництва. Таке визначення фінансового результату суперечить принципам бухгалтерського обліку та фінансової звітності, визначеним Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», а саме принципу обачності, який передбачає застосування в бухгалтерському обліку методів оцінки, що повинні запобігати заниженню оцінки зобов'язань та витрат і завищенню оцінки активів і доходів підприємства [7].

Доцільно у сільськогосподарських підприємствах застосовувати «Оперограму звіту про продаж сільськогосподарської продукції» (табл. 2).

Зазначимо, що необхідно внести зміни до Методичних рекомендацій щодо застосування спеціалізованих форм реєстрів журнально-ордерної форми обліку для сільськогосподарських підприємств від 23.06.2009 року. Вдосконалення реєстрів синтетичного і аналітичного обліку допоможе бухгалтерській службі ефективніше організувати обробку економічної інформації для прийняття управлінських рішень загалом по господарству.

На сучасному етапі найважливішим чинником, що сприяє удосконаленню управління та поліпшенню якості економічної інформації щодо процесу реалізації продукції, є автоматизація обліку.

Таблиця 2

Оперограма звіту про продаж сільськогосподарської продукції

№ з/п	Зміст операції	Виконавець			
		Продавець	Бухгалтер	Головний бухгалтер	Керівник
1	Заповнення основних реквізитів (дата, с.-г. підприємство, підзвітна особа (продавець), відділення тощо)	●			
2	Складання звіту на основі інформації з накладних внутрігосподарського призначення: на лицьовому боці звіту відображається рух продукції; на звороті – рух виручки від реалізації	●			
3	Підтвердження даних звіту	●			
4	Передача звіту в бухгалтерію	●			
5	Звірка даних про надходження виручки з даними звіту		●		
6	Затвердження звіту про продаж с.-г. продукції			●	●

Форма автоматизованого обліку залежить від способу ведення хронологічних і систематичних записів в облікових реєстрах та вимог, які ставлять до них у частині задоволення потреб управління щодо надання економічної інформації. Облікові документи, реєстри ієрархічно пов'язані між собою і відображають господарські процеси за певною методикою [1].

В автоматизованій формі обліку, як правило, передбачається поєднання даних аналітичного і синтетичного рівнів. В автоматизованих системах для відображення аналітичної інформації щодо основних засобів, запасів постачальників

передбачено ведення довідників. Дані з довідників переносять в облікові реєстри для проведення розрахунків за кожним етапом, обліковим періодом.

Слід зауважити, що інформаційне забезпечення обліку можна розглядати як процес забезпечення інформацією і як сукупність форм документів, нормативної бази, які надходять з інших систем. Тому сучасна інформаційна система бухгалтерського обліку може становити собою відокремлену систему або складову інших інформаційних систем підприємства чи мати доступ до іншої системи через електронну мережу, наприклад, банку (через систему «клієнт-банк»), біржі, державної установи для передачі звітності.

Для досягнення сільськогосподарським підприємством поставлених цілей щодо процесу реалізації необхідною умовою є організація оперативної системи внутрішньогосподарського контролю, яка б мала змогу виконати такі завдання:

- подання внутрішньої звітності особам, уповноваженим приймати управлінські рішення, для її оптимального використання;
- виявлення відхилень від планів, їх аналіз та відповідальність працівників, які призвели до цього;
- формування первинної документації, її аналіз і рознесення за рахунками для уникнення фальсифікації;
- контроль за ефективністю використання коштів підприємства;
- внесення у фінансову звітність належної, правильно визначеної та класифікованої інформації, яка повинна бути достовірно оцінена та зареєстрована;
- об'єктивне подання інформації, яка міститься у фінансовій звітності по підприємству загалом.

Висновки. Для формування облікової політики сільськогосподарських підприємств належить використовувати методичні положення з обліку доходів, витрат та результатів діяльності, які передбачені національними П(С)БО.

Зважаючи на складність і трудомісткість обліку реалізації продукції, основним напрямом його вдосконалення є не просто спрощення, а обґрунтованіша побудова. Для ведення обліку потрібно використовувати уніфіковані форми первинних документів, а також передбачені типові форми реєстрів синтетичного та аналітичного обліку. Вважаємо за доцільне внести зміни до Методичних рекомендацій № 390 від 04.06.2009 року.

Головним бухгалтерам сільськогосподарських підприємств на початку року необхідно скласти графік документообороту, розробити інструкції щодо заповнення певного первинного документа у вигляді графіків, схем. Для організації документування потрібно застосовувати «Оперограму звіту про продаж сільськогосподарської продукції».

Комп'ютеризація бухгалтерського обліку суттєво підвищує якість обробки облікової інформації, а також змінює зміст та організацію праці облікового персоналу: зменшується кількість ручних операцій з обробки первинних документів, систематизації облікових показників, заповнення реєстрів та звітних форм. Облікова праця стає більш творчою, спрямованою на організацію й удосконалення обліку.

У сільськогосподарських підприємствах належить поліпшити ефективність внутрішньогосподарського контролю, оскільки він дає змогу оперативно впливати

на негативні явища у виробничому процесі. За допомогою контролю можна значно зменшити витрати на виробництво, знизити собівартість продукції [3].

Отже, втілення в життя зазначених напрямів вдосконалення первинного, аналітичного та синтетичного обліку реалізації сільськогосподарської продукції допоможе скоротити витрати облікового часу, точніше обліковувати витрати та доходи і ретельніше визначати фінансовий результат від реалізації продукції.

Бібліографічний список

1. Бутинець Ф. Ф. Організація бухгалтерського обліку : навч. посіб. Для студентів вузів / Ф. Ф. Бутинець, С. М. Лайчук, О. В. Олійник. – Житомир : Рута, 2010. – 591 с.
2. Бухгалтерський облік на сільськогосподарських підприємствах України : навч. посіб. / [Коваленко А. М., Харитонова А. Г., Мальшакова О. С. та ін.] ; за заг. ред. А. М. Коваленко. – Дніпропетровськ : Баланс-Клуб, 2009. – 736 с.
3. Гончар В. П. Розвиток внутрішнього контролю в системі управління сільськогосподарськими підприємствами : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.04 «Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)». – Харків, 2014. – 16 с.
4. Гончаренко Н. В. Проблеми розвитку торгівлі сільськогосподарською продукцією на ринках / Н. В. Гончаренко // Економіка України. – 2012. – № 3. – С. 18–24.
5. Дерій В. А. Проблеми доходів і витрат підприємства та шляхи їх вирішення в Україні / В. Дерій // Бухгалтерський облік і аудит. – 2008. – № 4. – С. 41–52.
6. Євчук Л. А. Реалізація і переробка сільськогосподарської продукції / Л. А. Євчук // Економіка АПК. – 2012. – № 2. – С. 10–11.
7. Канцуров О. О. Облік сільськогосподарської діяльності відповідно до П(С)БО 30 «Біологічні активи» / О. О. Канцуров // Облік і фінанси АПК. – 2006. – № 11. – С. 91–95.
8. Правдюк Н. Л. Облік реалізації сільськогосподарської продукції / Н. Л. Правдюк // Економіка України. – 2012. – № 1. – С. 13–22.
9. Про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств та організацій : інструкція, затверджена наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99 р. № 291, із змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>.
10. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : Наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>.
11. Сук П. Л. Облік виробництва і реалізації сільськогосподарської продукції в умовах ринку: методологія і практика / П. Л. Сук. – К., 2007. – 330 с.

Андрушко Р., Лиса О., Мирончук З. Актуальні питання обліку та контролю реалізації продукції у сільськогосподарських підприємствах

Окреслено сучасні проблеми обліку та контролю реалізації продукції у сільськогосподарських підприємствах. Визначено основні шляхи оптимізації обліку реалізації продукції, що сприятиме удосконаленню управління та поліпшенню якості економічної інформації.

Ключові слова: реалізація продукції, доходи, витрати, організація обліку, сільськогосподарські підприємства, внутрішньогосподарський контроль.

Andrushko R., Lysa O., Myronchuk Z. Current issues of accounting and control of sales of agricultural enterprises

Outlined the current problems of accounting and control of sales of agricultural enterprises. Basic ways to optimize account sales, which will help improve the management and improve the quality of economic information.

Key words: sales, income, expenses, organization of accounting, agricultural enterprises, internal control.

Андрушко Р., Лыса О., Мырончук З. Актуальные вопросы учета и контроля реализации продукции в сельскохозяйственных предприятиях

Указаны современные проблемы учета и контроля реализации продукции в сельскохозяйственных предприятиях. Определены основные пути оптимизации учета реализации продукции, что будет способствовать совершенствованию управления и улучшению качества экономической информации.

Ключевые слова: реализация продукции, доходы, расходы, организация учета, сельскохозяйственные предприятия, внутривозвратный контроль.

Стаття надійшла 20.03.2017

УДК 631.11:657.371

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРОВЕДЕННЯ ІНВЕНТАРИЗАЦІЇ В СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

В. Хомка, к. е. н.

Львівський національний аграрний університет

Постановка проблеми. Управління наявними активами підприємства, зобов'язаннями вимагає використання методів обліку, які характеризують його майновий стан, фінансову звітність. Таким ефективним методом є інвентаризація. Якісно проведена інвентаризація – важливий інструмент в управлінні підприємством, оскільки дає змогу встановити достовірність даних бухгалтерського обліку, що посилює його значення, а отже, й вагомість. Інвентаризація як об'єкт обліку і контролю потребує наукових досліджень у сучасних умовах розвитку економіки України, за нових норм законодавства, які регламентують облік, запровадження міжнародних стандартів обліку. Для аграрних підприємств на сьогодні питання методики інвентаризаційного процесу є актуальним, виходячи зі специфічних умов господарювання, змін права власності, податкового законодавства.

Українські аграрні підприємства останніми роками проводять динамічну зовнішньоекономічну діяльність, що вимагає приведення національних стандартів обліку та фінансової звітності у відповідність до міжнародних. Їх достовірність підтверджуються аудиторськими висновками, де важливе місце займає інвентаризаційний процес.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Наукові дослідження з питань організації та проведення інвентаризації проводили В. Пархоменко, С. Олійник, В. Чудовець, Р. Сагайдак, Н. Дорош, Л. Сук, Ф. Бутинець, Я. Соколов, М. Дем'яне-